

Král Darjaveš zamýšlel ustanovit Daniele nad celým královstvím. Tu se říšští vládcové a satrapové snažili nalézt proti Danielovi záminku ohledně jeho správy království, ale žádnou záminku ani zlé jednání nalézt nemohli, neboť byl věrný. Proto si ti muži řekli: „Nenajdeme proti Danielovi žádnou záminku, ledaže bychom našli proti němu něco, co se týče zákona jeho Boha.“ Říšští vládcové a satrapové se shlukli ke králi a naléhali na něj: „Králi Darjaveši, navěky buď živ! Všichni královští vládcí, zemští správci a satrapové, královská rada a místodržitelé se uradili, abys královským výnosem potvrdil zákaz: Každý, kdo by se v údobí třiceti dnů obracel v modlitbě na kteréhokoli boha nebo člověka kromě na tebe, králi, ať je vhozen do lví jámy. Nyní, králi, vydej zákaz a podepiš přípis, který by podle nezrušitelného zákona Médů a Peršanů nesměl být změněn.“ Král Darjaveš tedy podepsal přípis a zákaz. Když se Daniel dověděl, že byl podepsán přípis, vešel do svého domu, kde měl v horní pokoji otevřená okna směrem k Jeruzalému. Třikrát za den klekal na kolena, modlil se a vzdával čest svému Bohu, jako to činíval dříve. Tu se ti muži shlukli a přistihli Daniela, jak se modlí a prosí svého Boha o milost. Hned šli ke králi a dovolávali se královského zákazu: „Daniel z judských přesídlenců, králi, na tebe a zákaz, který si podepsal nedbá. Třikrát za den se modlí svou modlitbu.“ Když král slyšel takovou řeč, byl velmi znechucen. Král tedy poručil, aby přivedli Daniela a vhodili ho do jámy, v níž byli lvi. Danielovi řekl: „Kéž tě tvůj Bůh, kterého stále uctíváš, vysvobodí.“ Donesli jeden kámen a položili ho na otvor jámy. Král jej zapečetil pečetním prstenem svým a pečetními prsteny svých hodnostářů, aby se v Danielově záležitosti nedalo nic změnit. Pak se král odebral do svého paláce a ulehl, aniž co pojedl. Nedopřál si žádné obveselení a spánek se mu vyhýbal. Jak se začalo rozednívat, hned za úsvitu, král vstal a chvatně odešel k jámě, kde byli lvi. Když přišel k jámě, zarmouceným hlasem zavolal na Daniela. Řekl Danielovi: „Danieli, služebníku Boha živého, dokázal tě Bůh, kterého stále uctíváš, zachránit před lvy?“ Tu Daniel promluvil ke králi: „Králi, navěky buď živ! Můj Bůh poslal svého anděla a zavřel ústa lvům, takže mi neublížili. Vždyť jsem byl před ním shledán čistý a ani proti tobě, králi, jsem se ničeho zlého nedopustil.“ Král tím byl velice potěšen a poručil, aby Daniela vytáhli z jámy. Král pak poručil, aby přivedli ty muže, kteří Daniela udali, a hodili je do lví jámy i s jejich syny a ženami. Ještě nedopadli na dno jámy, už se jich zmocnili lvi a rozdrtili jim všechny kosti. Tehdy král Darjaveš napsal všem lidem různých národností a jazyků, bydlícím po celé zemi: „Rozhojněně buď váš pokoj! Vydávám rozkaz, aby se v celé mé královské říši všichni třásli před Danielovým Bohem a obávali se ho, neboť on je Bůh živý a zůstává navěky, jeho království nebude zničeno a jeho vladařská moc bude až do konce. (*Daniel 6, výběr*)

Sotva jsme si v naší zemi trochu osahali demokratické způsoby, místo aby nám vrostly pod kůži a staly se pevnou součástí naší kultury, tlačí se k moci ze všech stran autoritářství. Bolestně si uvědomujeme, že si pojem svobody každý vykládá jinak. Pro někoho svoboda znamená, že mi všichni dají pokoj. Budu si dělat, co chci a nebudou mne otravovat novináři a soudy. Všechny, kdo mi šlapou na paty, když lžu a kradu, postupně odstavíme! Kdo ale věří v Boha, který je láska a pravda, rozumí svobodě úplně jinak. Svoboda není svoboda od něčeho nebo od někoho, abych měl klid, ale je to svoboda k něčemu. Třeba abych mohl svobodně sloužit Bohu a nemusel přitom ohýbat své svědomí. Svoboda k životu beze strachu.

Boží lid mnohokrát zažil zotročení. Bible nás povzbuzuje, abychom se tomu nepoddávali. Dělá to formou příběhu, který vznikl v podobných časech.

Kniha Daniel vznikla v první polovině druhého století před Kristem. Tenkrát v Judsku panovali Seleukovci, následovníci Alexandra Velikého. Vládli mnoha královstvím a národům. Snažili se rozdrobená porobená území sjednotit, zbavit všelijakých animozit; proto všude zaváděli řeckou kulturu. Ale tvrdě narazili na rostoucí židovskou ortodoxii. Jak to bývá, každá akce vyvolává protiakci. Židům se helénisté jevíli pouze jako bezbožní modernisté, helénistům se Židé jevíli jako xenofóbové. Král Antiochos Epifanés přísahal, že zruší všechny židovské zákony, které jsou nepřátelské proti lidstvu, protože cokoli nežidovské považují za méněcenné. Provokace a terorismus na obou stranách. Bylo z toho makabejské povstání!

V této době nesvobody vznikla kniha Daniel. Děj se odehrává o čtyři sta let dříve v Babylóně a v Persii. Ale promítají se do něj poměry doby Seleukovců. Vláda totality, která zbavuje lidi a věci jejich pravých jmen a vnucuje nová babylónská jména. Totalita, která nutí lidi jíst jednotné pokrmy, nutí klanět se společné státní modle, nutí učence hádat, co se králi v noci zdálo. Je to vlastně satira balancující na hraně života a smrti. Čtyři židovští kluci proti absolutistickému panovníkovi. Co může být zpupnějšího, než když král nutí hádat sen, o kterém nikomu nevyprávěl? Človíčku, to je smysl tvého života, abys telepaticky vytušil, jak potěšit svého Nabúkadnesara. Jásej, když se dokážeš naladit na jeho touhy! Když se ti to nepovede, otráví tě novičokem nebo seberou přímo na ulici a deportují do Salvadoru.

Kniha Daniel má podobně drsný humor jako příběh o Josefovi nebo jako kniha Ester či Jónáš. Hrdina je vždy jednou nohou v kriminále nebo ve velrybě a zároveň druhou nohou v nejvyšší státní funkci nebo přímo v králově posteli. Přitom se však nenaučíme, jak udělat revoluci a krále svrhnout – ten padne vždycky sám, jen si na to počkat. Naučíme se nebát se. Zůstat bdělý. Nepřizpůsobit se. Nepřístupovat na tu absolutní poslušnost. Zůstat svobodný. Vždyť ti mocní vládcové mají vlastně strach! Proto musí lidem nařizovat pomocí zákonů, aby je milovali. Vědí, že samo od sebe to nepůjde.

Danielovi nepřátelé proti němu hledali záminku, ale on plnil své pracovní povinnosti bezchybně. Proto přiměli krále, aby vydal xenofóbní náboženský rozkaz: na třicet dnů je zakázáno klanět se jinému bohu než králi. Vnímáte tu absurditu? Můžeme na sebe spiklenecky mrknout, vždyť my přece víme, kdo je jediný pravý Bůh. Ale pokud jde o metodu, pak si obě strany nemají co vyčítat. Vždyť i v Tóře je za modloslužbu trest smrti. Učí nás tato cesta Boha milovat? A pak je tu lhůta třiceti dnů. Copak za třicet dnů už nebude náš bůh bohem? Potřebujeme si krátkodobě něco dokázat, vynutit poslušnost, loajalitu, a pak už si uctívejte, koho chcete?

Daniel je přistižen, jak se modlí k Hospodinovi s tváří obrácenou k Jeruzalému. Absurdita pokračuje – král má vlastně Daniele rád. Fandí mu, přál by si, aby do jámy lvové nemusel. Jenže vládne zákon byrokracie – co král vyhlásí, nemůže ani on sám zrušit. Zákon médský a perský nemůže být zrušen. Na konci bude otočen o sto osmdesát stupňů, ale teď se příběh tváří, že je to i králi líto.

Daniel padá do jámy, ovšem nikdo se už nepodívá, jak to s ním dopadlo. Ihned se jáma zakryje velkým kamenem, a ten se zapečetí. „Hrob jeho zapečetěn a jásal nepřítel: Konečně byl umlčen ten světa Spasitel!“ Tak se zpívá v jedné písni Paula Gerharda, která se do nového zpěvníku nedostala. Samozřejmě je tady podobnost s Kristem. Ale teď se jde spát! Alou na kutě!

Brzy ráno (!), po bezesné noci král Daniele volá. Volá ho slovy, která přesně vyjadřují, že král ví o křivdě, které se na Danielovi dopustil. „Danieli, služebníku Boha živého!“ Všichni autoritářští vládcové samozřejmě vědí, že páchají zlo. Ale nechtějí se změnit. Odvolávají se na zákon médský a perský. Daniel se ozve. A trochu nepochopitelně králi popřeje: „Na věky buď živ!“ Vždyť navěky je jenom Bůh. Byl tady anděl. Bůh zavřel ústa lvům. Nemá to racionální vysvětlení, že Daniel přežil. Je to zázrak. Pomohl Bůh.

Situace se obrací. Nepřátelé letí do jámy (teď už se díváme) a lvi je trhají dříve, než dopadnou. Nezrušitelný zákon médský a perský je zrušen a nahrazen ustanovením, aby se všichni třásl před Danielovým Bohem, protože on zůstává na věky a bude vládnout bez konce.

Je to happy end? Čtenář si má vzít příklad z Daniele, a když už nemůže svrhnout diktátora, má alespoň sám zůstat věrný. Máme si uvědomit, že skutečným vládcem světa je Bůh. Alternativa vždycky existuje. Je jí Bůh.

Samozřejmě po králově rozkazu nezačne celá Persie milovat Hospodina. To se přikázat nedá.

Je to happy end? Kniha pokračuje popisem několika Danielových vidění. Vidí do budoucnosti a ztrácí sílu. Ale třikrát se ho dotkne ruka kohosi, kdo vypadá jako člověk a dodává mu vždy odvalu (kapitola 10.). Není to lehké, nepoddát se. Ale Bůh je s námi. Jeho anděl. Ten, koho Bůh kvůli nám posílá, abychom se necítili sami a bezmocní. Můžete to být vy, moji andělé. Mohu to být já pro někoho z vás.

Inspirováno časopisem Protestant.